

Elck, compagnie Aigue / Marc Verstappen

Handelsbeurs en de *Kinderkamers* in het Koninklijk Paleis. *Varkens* was, als project op locatie, bedoeld als een kritische verwijzing naar de cultuurcomplexen die in Vlaanderen in de jaren zeventig overal uit de grond werden gehesen. Daarom zag je, naar een concept van Carl Gydé, een gemeentelijk sport- en cultuurcomplex met een zwembad, faciliteiten voor eten en drinken en een expositieruimte. De kunst stond hier wel centraal, met het varken als klankbord van de mens. Of was het omgekeerd. Want in de kunstwerken zaten talloze verwijzingen naar menselijke verhoudingen, vaak via de omweg van de mythologie. Midden in de prachtige, hoge ruimte van de Handelsbeurs liepen de mensen de treden op, drie door de lucht klauwende varkens tegemoet. Bart Van Steenkiste gaf zijn sculpturen de titel *L'âme mee*, een verwijzing naar de menselijke ziel en meteen naar de psychologie, maar ook naar de heldhaftigheid. Hoe moedig is de mens om met zijn kinderen op dat altaar te klimmen en een sculptuur te bewonderen van een varken dat in een zwembad vol muntstukjes en met een bodempje water leek te springen? 's Avonds bij het neonlicht dat het verhoog albakende leek het wel een podium waarop de mens zichzelf verafgoodde. Het podium had de structuur van een schip – een verwijzing naar de Ark wellicht – maar dan wel één met stallen binnenin. Door de patrijspoorten kon je een strandstoel met bierworstjes van Carl Gydé bewonderen; Jo Desmet exposeerde een Ropsachtig werkje met het varken als erotisch object; Stef Cafmeyer bracht in zijn rouwkapel voor vier biggetjes een pakkende hommage aan het varken, omwille van de manier waarop het gebruikt wordt door de mensen; terwijl Paul De Braeckeleer voor het varken dat hij boetseerde een comforta-

bel hok met bureaulamp inrichtte. Een centrale plaats was voorzien voor de tekeningen van de betreunde Guido Malysse: poëtische en naar de mythologie verwijzende schetsen van zijn ideeën omtrent varkens. Wie door het lage deurtje naar buiten wandelde, kon het einde van het varkensverhaal zien: een installatie van William Philips met sensueel vibrerende krulstaartjes. Er waren ook schilderijen van varkens te zien. Albert Mastenbroek demonstreerde in een Rubensiaanse stijl dat we ons aan het varken graag te goed doen. Achteraan maakten de twee werken van Piet Goossen indruk: met *Rentrée* en *Sortie des Cochons* maakte hij een indrukwekkende vingerwijzing naar de haastige in- en uitlopende bezoekers. Wie nauwelijks tijd had om te kijken, werd hier subliem te kijk gezet.

Brueghel de Oude

Niet alleen *Het eerste concert* creëerde een droomplek, dat deden ook de *kinderkamers* in het Koninklijk Paleis. Drie scenografen – Riex Swarte, Goury en Hinderik De Groot – en beeldend kunstenaar Albert Mastenbroek richtten de kamers in met hun verbeelding. Wie erin rondliep, voelde zich ongetwijfeld aangetrokken door de beeldende kracht. De kamers hadden op die manier iets van een innerlijke reis: je wandelde van stemming naar stemming. Riex Swarte, bekend van zijn speelgoedvoorstellingen, maakte een kijkdoos waarin hij allerlei Antwerpse figuurtjes posteerde, terwijl Goury (bekend als scenograaf van Josef Nadj) een intrigerende, donkere kamer voor Alice in Wonderland ontwierp. In beide tentoonstellingen konden de kinderen in de kunstwerken rondwandelen, zodat zij op een bijna tastbare manier konden deelhebben aan de kunstcodes. Hier kregen de toe-

schouwers dus mogelijke antwoorden te zien.

In *Elck!*, een productie met een dertigtal kinderen uit verschillende werelddelen, die in de Bourla te zien was, stond de bevraging centraal. Regisseuse Christiane Véricel stichtte haar Compagnie Aigue in 1983. De Compagnie heeft haar thuishaven in Lyon, maar is eigenlijk een rondreizend gezelschap dat zowat alle werelddelen aandoet. Her en der geeft ze theaterworkshops voor kinderen, en daaruit haalt ze haar acteurs en actrices. Omwille van hun jonge leeftijd nemen ze dikwijls maar aan enkele voorstellingen deel en worden dan door andere kinderen vervangen. Dat levert uiteraard voorstellingen op met een andere tonaliteit. Christiane Véricel tracht dat niet te camoufleren, maar gebruikt de verscheidenheid van culturen en sociale achtergrond als een statement.

In *Elck!* heeft die verscheidenheid ook te maken met het uitgangspunt: de schilderijen van Pieter Brueghel de Oude. De doeken van Brueghel stellen vaak groepstaferelen voor, maar toch worden sommige figuren scherp geprofileerd. Kijken naar een schilderij van Brueghel is daarom 'un voyage entre singulier et pluriel' volgens Véricel. Ook de voorstelling is opgebouwd rond het individu en de groep. In de voorstelling zie je een universum dat herinnert aan Brueghels *De toren van Babel*: mensen van verschillende leeftijden – er zitten ook vier volwassen acteurs bij – en nationaliteiten moeten samenwerken, ondanks het kluwen van talen. De structuren van de samenleving worden bevestigd: de individuen zoeken een plaats en een houding. Nadat een jongetje zich heeft kwaad gemaakt omdat het doek niet opengaat, zie je een groep mensen in écu linnen op en rond rotsblokken bewegen. Op het eerste gezicht lijkt het een chaos, zoals ze